

ОБЩИ УСЛОВИЯ ПО ЗАСТРАХОВКА НА „ЗЕМЕДЕЛСКИ КУЛТУРИ“

По тези Общи условия „ЗАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД, наричано по-нататък **Застраховател**, срещу платена премия застрахова земеделски култури и реколтата от тях, собственост на юридически и физически лица, наричани **Застрахован**.

I. ПРЕДМЕТ НА ЗАСТРАХОВАНЕ

- По настоящите Общи условия се застрахова реколтата от земеделски култури: полски и зеленчукови култури, маслодайни култури, овощни, розови и черничеви градини, лозя, ягоди, малини, културна шипка, културна къпина, овощни разсадници, маточници, вкоренилища, медицински растения, касис, хмел, разсади, семенилища, цветя за семе и продажба, култури в парници и оранжерии.
- Реколтата от култури, отглеждани в полиетиленови парници и оранжерии, се застрахова като от култури, отглеждани на открито.
- По Специални условия се застраховат:
  - Новосъздадени трайни насаждения;
  - Декоративни и горски видове растения.

II. ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОКРИТИЕ

- Застрахователят осигурява застрахователно покритие за количествени щети по реколтата, изразяващи се в механично увреждане (пречупване, разкъсване, оронване, увреждане на листата, летораслите, стъблата и плодовете или на цели растения и др.), както и разходите направени от Застрахования за ограничаване размера на вредите, причинени от рискове, групирани в клаузи **Основно покритие** и **Допълнително покритие**, както следва.
  - Основно покритие** включва рисковете: „Градушка“ и „Буря“.
  - Допълнително покритие** включва рисковете:
    - „Пожар“;
    - „Проливен дъжд“
    - „Наводнение“;
    - „Ославяване“ - късно пролетно и ранно есенно ославяване, настъпило след 20 април и преди 1 октомври;
    - „Измръзване“ на житни култури, рапица и репица;
    - „Изтегляне“ на житни култури, рапица и репица;
    - „Киша“;
    - „Задушаване“ при житни култури;
    - „Щети от падащи летателни апарати или части от тях“.
- Рисковете от „Основно покритие“ и рисковете „Пожар“ и „Наводнение“ от „Допълнително покритие“ се покриват не само когато културите са на корен, а и след като бъдат пожънати (разделна жътва), покосени или складирани на кръстци, копни и др., оставени на мястото на застраховката в технологичните срокове за прибиране.
- Застраховката се сключва задължително за **Основно покритие**.
- Рисковете от „Допълнително покритие“ не се предлагат самостоятелно, а всеки един от тях или всички се сключват след наличие на „Основно покритие“.

III. ОБЩИ ИЗКЛЮЧЕНИЯ

- Не се покриват вреди, пряко или косвено причинени от:
  - суша, топли и студени ветрове, болести, неприятели, нападение от диви животни, птици, гризачи;
  - непоникване и полягане на посеви;
  - химикали и препарати, разпръснати от летателни тела или друга наземна техника, от газообразни, прахообразни и други вещества, изхвърлени в атмосферата от разни видове производства;
  - увреждания или повреди върху вегетативните части или цветовете на растенията, дърветата или храстите, освен в степените, когато повредата причинява намаляване на добива;
  - понижаване качествата на реколтата;
  - проявена небрежност, неправилни, неизвършени или неизвършени в срок агротехнически мероприятия, които са свързани с отглеждане на земеделските култури;
  - закъсняло прибиране на реколтата (след обичайните технологичните срокове за съответния регион);
  - технически неизправни напоителни и отводнителни системи и канали, неправилно напояване, разкъсване на бентове и язовирни стени, принудително изпускане на вода;
  - неизправни електрически и отоплителни инсталации в парници и оранжерии;

- военни действия, бунт, граждански вълнения, военен преврат стачки, локаут, тероризъм;
- земетресение;
- свличане и срутване на земни пластове;
- подпочвени води.
- наводнение, причинено от река Дунав.
- действие и/или бездействие с цел облагодетелстване, Застрахованият или трето ползващо се лице умишлено са подвели Застрахователя, и/или са унищожили културата;
- косвени загуби, пропуснати ползи, неустойки, денгуби, лихви, финансови загуби и други;
- не се включват в застрахователното покритие рискове, от които към момента на сключване на застраховката културата вече е увредена;
- ядрени експлозии или инциденти от ядрени централи, Екологично или радиоактивно замърсяване, токсични отпадъци;
- кражба на разсаден разсад, реколта и злоумишлени действия на трети лица;
- други случаи причинени от непосочени в застрахователните клаузи рискове.

IV. СКЛЮЧВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ЗАСТРАХОВКАТА

- Застраховката се сключва в писмена форма, като застрахователна полица. Неразделна част от полицата са настоящите Общи условия.
- Застраховката се сключва въз основа на попълнено писмено Предложение - въпросник от Застрахования по образец на Застрахователя, в което Застрахованият посочва видовете култури, които желае да бъдат застраховани, площите, местонахожденията им, клаузите на застраховане, размерът на застрахователната сума на декар за всеки вид култура и други данни необходими за определяне на риска, изчисляване на премията и издаването на полицата.
- Преди сключване на застраховката Застрахованият е длъжен да попълни всички данни и да отговори писмено на всички зададени му от Застрахователя въпроси. Застрахованият е длъжен да обяви точно и изчерпателно съществените обстоятелства, които са му известни и са от значение за риска.
- Когато Застрахованият съзнателно е обявил неточно или е премълчал обстоятелства, при наличието на които Застрахователят не би сключил застраховката, последният може да я прекрати в 15 дневен срок от узнаване на обстоятелството, като задържи платените премии и поиска плащането им за периода до прекратяване на застраховката.
  - В случай, че съзнателно обявеното неточно или премълчано от Застрахования обстоятелство е от такъв характер, че Застрахователят би сключил застраховката, но при други условия, последният може да поиска изменението му в 15 дневен срок от узнаване на обстоятелството. Ако Застрахованият не приеме предложението за промяна в двуседмичен срок от получаването му, застрахователният договор се прекратява, а Застрахователят задържа платените премии и има право да иска плащането им за периода до прекратяване на застраховката;
  - В случай, че съзнателно неточно обявеното или премълчано обстоятелство е оказало въздействие за настъпване на застрахователно събитие, Застрахователят има право да откаже плащане на застрахователно обезщетение;
  - В случай, че съзнателно неточно обявеното или премълчано обстоятелство е оказало въздействие само за увеличаване на размера на вредите, Застрахователят може да намали застрахователното обезщетение съобразно съотношението между размера на платената премия и премията, която трябва да се плати според реалния застрахователен риск.
- Ако при сключване на застраховката същественото обстоятелство за естеството и размера на риска не е било известно на страните, всяка от тях може в двуседмичен срок от узнаването му да предложи изменение на застраховката.
  - Ако другата страна не приеме предложението за промяна в двуседмичен срок от получаването му, предложителят може да прекрати застраховката, за което писмено уведомява другата страна.
  - В случаите по т. 13.1. застрахователят възстановява частта от премията, която съответства на неизтеклия срок на застраховката.
  - При настъпване на застрахователно събитие преди изменението или прекратяването на застраховката Застрахователят не може да откаже изплащане на застрахователно обезщетение, но може да редуцира размера му съобразно съотношението между платената застрахователна премия и премията, платима според реалния риск.
- По време на действието на застрахователния договор Застрахованият е длъжен писмено да уведомява Застрахователя за всички новонастъпили обстоятелства, включително и промяна на адреса за кореспонденция, за които при сключването на договора Застрахователят писмено е поставил въпрос.

14.1. Обявяването на обстоятелствата трябва да се извърши незабавно след узнването им.

14.2. При неизпълнение на това задължение се прилагат условията по т.12 и т.13.

15. Застрахованият представя описи за фактически засятите (засадени) площи по видове култури, описани по местности, блокове и кадастрални номера, позволяващи точно индивидуализиране на засятите площи и застрахователните суми на 1 дка, както следва:

15.1. първи опис - при сключване на застрахователния договор;

15.2. втори опис - след окончателното приключване на сеитбата или засаждането, но не по-късно от началото на периода на застрахователното покритие.

16. На база на данните за фактически засятите (засадени) култури, посочени в описите се извършва актуализиране на застрахователната премия, като се издава Анекс към застрахователната полица.

17. Застраховка на земеделски култури се сключва не по-късно от следните срокове:

17.1. до 30-ти ноември за допълнителните рискове - „Измръзване“ и „Изтегляне“ при житните култури, рапица и репица и „Задушаване“ при житни култури;

17.2. до 15-ти юни за зеленчуци полско производство и тютюн;

17.3. до 31-ви май за всички други култури и рискове, без посочените в т.17.1 и т. 17.2.;

18. Застраховки на земеделски култури след сроковете, посочени в т. 17.1, т. 17.2 и т. 17.3 се сключват само след извършен съвместен оглед на подлежащите на застраховане култури между представител на Застрахователя, вещо лице и Застрахования или негов представител, като се изготвя протокол за състоянието на културата;

19. По преценка на Застрахователя, оглед при сключване на застраховка може да бъде извършен и в други случаи;

20. Извършването на оглед и съставянето на протокол за състоянието на подлежащата за застраховане култура по съставляват условие за влизане в сила на застрахователния договор.

21. Промените в рисковите обстоятелства и/или застрахователната сума се отразяват в Анекс, издаден към застрахователната полица.

22. Застраховка на земеделски култури се сключва при условно самоучастие в размер на 5 (пет) процента от застрахователната сума.

23. Застраховката може да бъде сключена в полза на трето лице - Държавен фонд „Земеделие“, кредитна институция и др., като третото лице следва изрично да бъде посочено в застрахователната полица.

V. НАЧАЛО НА ЗАСТРАХОВКАТА И ОТГОВОРНОСТ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ

24. Застраховката влиза в сила в 00:00 часа на деня, посочен за начало в полицата, при условие, че е платена застрахователната премия или първата вноски от нея и са изпълнени изискванията за оглед на земеделските култури, регламентирани в т. 18 .

25. Застраховката изтича след пълното прибиране на реколтата по видове култури, не по-късно от обичайното за съответните райони време, но не по-късно от 24:00 часа на 20 ноември.

26. Отговорността на Застрахователя за различните култури започва да тече от различен етап в биологическото им развитие, както следва:

26.1. култури, които се сеят (в т.ч. картофи и цветята от луковичи) - от момента на поникването им;

26.2. култури, които се разсаждат - след разсаждането им на постоянно място;

26.3. овощните култури - след прецъфтяването им и видимо образуване на плода;

26.4. лозята - от пускането на ресите;

26.5. ягодите, малините, културната шипка и къпина и черното френско грозде (касис) - от започване на цъфтежа;

26.6. розовите насаждения - от появата на цветните пъпки;

26.7. овощните разсадници, маточниците и лозовите вкоренилища - от появата на пролетните летораста;

26.8. насаждения от лавандула - от появата на цветоносните стъбла;

26.9. многогодишни сяти треви - от започване на вегетацията им през втората и следващите години.

27. Отговорността на Застрахователя за допълнителен риск „Ославяване“ започва в 00:00 часа на 20-ти април и се прекратява в 24:00 часа на 1-ви октомври.

28. Застраховката може да бъде прекратена предсрочно от всяка от страните с 30 дневно писмено предизвестие, като срокът за предизвестие започва да тече от деня на получаването му.

29. Застраховката се прекратява при отпадане на застрахователния интерес - от датата на отпадането му, без за това да е необходимо някакво предизвестие.

30. Всички предизвестия, уведомления, както и всяка друга писмена кореспонденция, която е изпратена на Застрахования на посочения от него в полицата адрес, се счита връчена на Застрахования с всички предвидени в закона или договора правни последици, до момента в който Застрахователят получи уведомлението за променен адрес от страна на Застрахования.

31. При предсрочно прекратяване на застраховка, по която не са изплащани и не се дължат обезщетения Застрахователят възстановява на Застрахования съответстващата пропорционално на неизтеклия срок премия, намалена с административните разходи на застрахователя

32. При предсрочно прекратяване на застраховка, по която са изплатени или предстои да се изплащат обезщетения, частта от премията за неизтеклия срок не се връща, а невнесената премия се дължи от Застрахования или се удържа от размера на дължимото обезщетение.

VI. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА СУМА

33. Застрахователната сума за отделните култури се договаря съобразно Таблица за минимални и максимални застрахователни суми на Застрахователя и съобразно производствените възможности на съответния регион.

34. Застрахователна сума на декар не може да надвишава действителната стойност на реколтата.

35. Застрахователната сума се определя при сключване на застраховката и не може да се променя по време на действие на полицата, освен ако не е договорено друго.

36. Застрахователната сума се отнася за реколтата и за повечето култури е за главния плод, а за следващите по-долу култури, които се реколтират на части (откоси, беритбени ръце и др.) или за повече видове продукция (сено и семе) се разпределя както следва:

36.1. за маслодаен лен за семе и коноп за влакно – 100 %;

36.2. за лен и коноп за влакно и семе – 70 % за влакното и 30 % за семето;

36.3. за люцерна и детелина за сено – първи откос – 40 %, втори откос – 40 %, трети откос – 20 %;

36.4. за люцерна и детелина за семе – първи откос за сено – 40 %, втори откос за семе – 60 %, при широкоредов посев – първи откос за семе – 100 %;

36.5 за еспарзета за сено и други – първи откос – 60 %, втори откос – 40 %;

36.6. за повече от три откоса застрахователят не носи отговорност;

36.7. за ранни домати реколтирани на четири завръза: I –25%, II–30%, III–30%, IV–15%;

36.8. за ранни домати реколтирани на пет завръза: I–20%, II–25%, III–25%, IV–20%, V–10%;

36.9. за средноранни домати, реколтирани на шест завръза: I – 20%, II – 25%, III – 18%, IV – 15%, V - 12%, VI – 10%;

36.10. за средноранни домати, реколтирани на седем завръза: I – 15%, II – 20%, III – 20%, IV – 15%, V – 12%, VI – 10%, VII – 8%;

36.11. застрахователната сума при ранни оранжерийни домати, засадени до 01.10. и реколтирани на 18 завръза, се разпределя както следва: I – 8%, II – 8%, III – 8%, IV – 5%, V – 2%, VI – 2%, VII – 2%, VIII – 4%, IX – 5%, X – 8%, XI – 5%, XII – 4%, XIII – 5%, XIV – 8%, XV – 5%, XVI – 5%, XVII – 8%, XVIII – 8%;

36.12. застрахователната сума при средноранни оранжерийни домати, засадени до 1.12. и реколтирани на 14 завръза, се разпределя както следва: I –3%, II – 3%, III – 5%, IV –7%, V – 8%, VI – 5%, VII –5%, VIII – 7%, IX – 9%, X – 10%, XI – 11%, XII – 9%, XIII – 9%, XIV – 9%;

36.13. щети от завръзи на филизи не се обезщетяват;

36.14. на детерминантни и безразсадово сети домати застрахователната сума е обща и оценката се извършва на всички завръзи.

37. Застрахователната сума при култури, при които реколтата е листна маса, се разпределя както следва:

37.1. магданоз за зелено – четири коситби по 25 % всяка;

37.2. мента за масло – I откос – 70 %, II откос – 30 %;

37.3. мента за листа – два откоса по 50 %;

37.4. мента за масло и листа: I откос – 60 %, II откос – 40 %;

37.5. жълт мак – два откоса: I откос – 60%, II откос – 40%;

37.6. тютюн ориенталски – диб –6 %, I-ва майка – 18 %, II –ра майка – 33 %, III –та майка – 22 %, ковалама – 14 %, уч – 7 %;

37.7. тютюн едролостен – „Виржиния“ и „Бърлей“ – диб – 10%, I –ва майка – 25%, II –ра майка – 35%, III –та майка – 20%, ковалама – 6%, уч – 4%;

37.8. При щети на тютюневи листа от филиз оценка не се извършва и същите не се обезщетяват.

VII. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ПРЕМИЯ

38. Застрахователната премия се определя по тарифа на Застрахователя и е в зависимост от вида на културата, договорената застрахователна сума,

рисковият клас за района, в който се намира културата и избраните рискове на застрахователно покритие.

39. Застрахователната премия при презасяване и презасаждане се начислява върху сумата на определеното обезщетение и се удържа при изплащането.

40. Застрахователната премия се плаща еднократно при сключване на застраховката или разсрочено на две или три вноски, като първа вноска е не по-малко от 30 %.

41. Сроковете и схемата на разсрочване се договарят, като краен срок за издължаване при застраховане на реколтата от житни култури и рапица е 31.07., а при застраховане на реколтата от пролетни култури, овощни градини, лозя и зеленчуци е 31.08. в годината на реколтиране.

42. В случаите на разсрочено плащане на застрахователната премия, отделните части се плащат в срока, уговорен в застрахователната полица.

42.1. При неплащането на разсрочена вноска от застрахователната премия застрахователят може да прекрати договора, но не по-рано от 15 дни от датата, на която застрахованият е получил писмено уведомление от страна на застрахователя.

42.2. Писменото уведомление се смята за връчено и договорът се прекратява по реда на т. 42.1, когато застрахователят е посочено в полицата, че договорът ще се смята за прекратен след изтичането на 15 дни от датата на разсрочена вноска.

42.3. В случай, че Застрахованият заплати просрочената вноска след 15-дневния срок по т. 42.1, застрахователното покритие се възстановява за застрахователни събития, настъпили от 00,00 часа на деня, следващ датата на заплащане на вноската, след извършване на оглед, съставяне на констативен протокол и подписване на Анекс към полицата.

43. При неплащане на поредна вноска от разсрочената застрахователна премия и настъпване на застрахователно събитие в 15-дневния срок по т. 42.1, Застрахователят намалява размера на застрахователното обезщетение съобразно съотношението между платената и дължимата към датата на събитието премия.

44. При настъпване на застрахователно събитие преди определените срокове за издължаване на вноските, същите се удържат от определеното обезщетение.

45. За застраховка, за която е договорено, че влиза в сила без да е платена първа вноска, Застрахователят има право да иска плащането ѝ със законната лихва от деня на забавата.

46. Премии не се преизчисляват при промени в застрахованите площи, но преди да е настъпило застрахователно събитие.

VIII. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ

47. Застрахованият е длъжен да:

47.1. спазва агротехническите изисквания при отглеждане на селскостопански култури, противопожарните изисквания и да полага грижи на добър стопанин;

47.2. не допуска и извършва действия или бездействия, които водят до увеличаване на рисковите обстоятелства и евентуално възникване на застрахователно събитие;

47.3. уведомява Застрахователя писмено за новонастъпили обстоятелства по време на действието на застраховката, за които при сключване на договора Застрахователят е поставил писмено въпрос, включително и за всяка смяна на адреса за кореспонденция, който е обявил при сключване на застраховката.

47.4. уведоми писмено Застрахователя в 5-дневен срок от узнаването за настъпване на застрахователно събитие, като в уведомлението задължително се съдържа номера на застрахователната полица, датата и вида на събитието и опис на увредените култури по местности и декари. При проявление на риска „Пожар“ Застрахованият следва да уведоми незабавно след узнаването органите на Районната служба противопожарна и аварийна безопасност, а в срок до 24 часа да уведоми и Застрахователя;

47.5. вземе необходимите мерки за ограничаване на вредите и възстановяване на пострадалите култури, да оползотвори продукцията от засегнатите култури при настъпване на застрахователно събитие и да следва указанията на застрахователя и на други компетентни органи;

47.6. допусне Застрахователя за извършване на оглед и да представи всички писмено поискани от Застрахователя документи, пряко свързани с установяването на събитието и на размера на застрахователно събитие;

47.6.1. уведоми писмено Застрахователя за настъпилото застрахователно събитие;

47.6.2. представи писмо от НИМХ на БАН в случай на щети от буря (вихрушка, смерч), проливен дъжд и измръзване на зимни житни култури, рапица, новосъздадени трайни насаждения, декоративни и горски видове растения. При липса на наблюдение се съставя констативен протокол с описание на видимите белези на събитието, който се изготвя от комисията при оценяване на щетите;

47.6.3. представи служебни бележки от оторизирани органи – РСПАБ и РПУ на МВР при щети от пожар;

47.6.4. представи други документи поискани от Застрахователя, необходими за доказване на претенцията и определяне размера на застрахователното обезщетение;

47.6.5. представи документ, доказващ правото на стопанисване на земеделската земя – договор за аренда или наем, нотариален акт за собственост или ортофото карта на пострадалите площи;

47.6.6. представи счетоводна справка-извлечение за действително направените разходи, когато се налага презасяване (презасаждане) и при изричното изискване от Застрахователя;

47.6.7. представи счетоводна справка за прибрана продукция до настъпване на застрахователното събитие при изричното изискване от застрахователя;

47.6.8. уведоми Застрахователя писмено за прибрана реколта.

47.7. не предприема действия по презасяване (презасаждане) без съгласието на Застрахователя.

47.8. запази за оглед пострадалите култури, както са били в момента на събитието, а по изключение, когато културата е в момент на прибиране или презасяване, да остави пробни парцели, равномерно разпределени върху цялата засегната площ, в противен случай Застрахователят може да откаже частично или изцяло оценката и обезщетяването;

47.9. уведоми писмено в 7-дневен срок Застрахователя при прехвърляне на собствеността върху застрахованите култури на други юридически (физически) лица, при което последните придобиват всички права на Застрахования, произтичащи от застрахователния договор.

48. Застрахованият има право да:

48.1. предяви иск за определяне размера на вредите на засегнатите култури при настъпило застрахователно събитие и за изплащане на обезщетение.

48.2. уведоми писмено Застрахователя, че иска повторен оглед и оценка в 3-дневен срок от датата на извършване на първата оценка, ако не е съгласен с констатациите;

48.2. получи обезщетение съгласно настоящите Общи условия в срок от 15 дни след допускане на Застрахователя да извърши необходимите огледи и оценки на увредените земеделски култури и представяне на всички документи, необходими за окончателно определяне на обезщетението;

48.3. получи обратно застрахователната премия след приспадане на административните разходи за издаването на застрахователната полица в случаите на незасети (незасадени) площи, непоникване на културите или при напълно унищожени култури от застрахователни или незастрахователни събития, преди застраховката да е влязла в сила, а ако е влязла в сила, преди да е започнал периодът на застрахователното покритие.

49. Застрахователят е длъжен да:

49.1. извърши оглед и оценка на пострадалите култури в срок от 5 дни от датата на получаване на писмено уведомление за щета, в присъствието на застрахования или негов упълномощен представител;

49.2. осъществи втори оглед и оценка в срок от 3 дни от датата на постъпване на писмено искане от страна на Застрахования, като състави комисия с участието на друго вещо лице, но само в случай, че пострадалите култури са запазени в същото състояние, в което са били при първия оглед и оценка

49.3. изплати полагащото се застрахователно обезщетение в срок от 15 дни след като извърши необходимите огледи и оценки на увредените земеделски култури и представянето на всички документи от застрахования, необходими за окончателно определяне на обезщетението.

49.4. уведоми Застрахования в писмен вид при отказ за изплащане на застрахователно обезщетение, като се мотивира за взетото решение, в 15 (петнадесет) дневен срок, който започва да тече от деня, в който Застрахованият е представил всички писмено поискани му от Застрахователя документи и данни, необходими за доказване на вредите.

50. Застрахователят има право да:

50.1. провери достоверността на предоставените данни.

50.2. извършва оглед на застрахованите култури по всяко време на действие на застрахователната полица;

50.3. извършва проверки за верността на предоставените данни и информация при сключване на договора, спазването на агротехническите изисквания при отглеждане на застрахованите култури, както и дали са взети необходимите мерки за опазване на увредените култури след настъпване на застрахователно събитие и оползотворяване на продукцията;

50.4. извърши контролна оценка на щетите по преценка или при постъпил сигнал за нередности при оценяване на щетите, извършено в несъответствие с настоящите Общи условия, като меродавна остава контролната оценка, в случай на различие от първата извършена оценка;

50.5. дава предписания на Застрахования включително за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди;

50.6. прекрати или измени застрахователния договор, ако Застрахованият не спазва задълженията съгласно настоящите общи условия,

50.5. откаже изплащане на обезщетение, ако площите с пострадали култури са разорани или презасяти преди извършване на огледа и оценката на щетите;

50.6. изменя констатациите в Акта за оценка на щети, ако при проверка се установи, че Актът е съставен в несъответствие с настоящите Общи условия, процентът на щетата е определен неправилно или са допуснати неточности при попълване на акта.

IX. ОГЛЕД И ОЦЕНКА НА ЩЕТИ. ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ОБЕЗЩЕТИЕ

51. При настъпване на застрахователно събитие и получено писмено уведомление, Застрахователят съставя комисия, с участието на представител на Застрахователя, вечно лице агроном и Застрахования или негов представител, която извършва оглед на застрахованите култури и оценка на щетите.

52. Оценката на щетите се извършва по метода на преброяването и пресмятането на изцяло унищожените, частично пострадалите и запазените растения, плодове, семена или части от тях и се определя в проценти.

53. За оценяването на размера на щетите застрахованият оставя пробни парцели с еднакви размери и разположени по начин, обхващащ пострадалата земеделска култура в съответната площ.

54. За напълно унищожени култури или напълно унищожена реколтата от застрахованите култури застрахователното обезщетение е равно на действителните щети, но не повече от застрахователната сума.

55. За частично увредени култури или реколтата от тях застрахователното обезщетение е в размер на установения процент щета спрямо застрахователната сума на отделните култури.

56. Обезщетението е равно на размера на щетата към деня на настъпване на събитието.

57. Застрахователят не дължи обезщетение за пропуснати ползи.

58. Щети до 5 % от застрахователната сума не се обезщетяват

59. При пълно или частично унищожени млади култури в начална фаза на развитие, които могат да се презасеят или презасадят със същата или друга култура, оценката на щетата е “презасяване”.

60. При определяне на културата за презасяване, в зависимост от вида ѝ, се изплаща част от застрахователната сума до определен лимит както следва:

60.1. за житни култури и многогодишни сети треви – до 30% от застрахователната сума на декар;

60.2. за царевични, ориз, маслодайни, варивни, окопни, влакнодайни, едногодишни сети треви – до 20 % от застрахователната сума;

60.3. за тютюн, зеленчуци, бостани, окопни за семе, медицински растения, цветя за семе и продажба – до 15 % от застрахователната сума.

60.4. тютюнят се счита за млада култура до формиране на първата беритбена ръка.

61. При частично пострадали култури, определени за презасяване и презасаждане се изплаща такъв процент от съответния лимит за пълна унищоженост, съгл. т. 60.1.; т. 60.2.; и т.60.3.; какъвто е процентът на щетата.

62. Възможността за презасяване или презасаждане на културите се определя от комисията, която извършва огледа и оценката на щетите и се вписва в Акта за оценка на щети.

63. Оценката за презасяване се прилага независимо от това, че поради липса на семена, машини, разсад или други обективни и субективни причини, Застрахованият не е презасял или презасадил унищожените култури.

64. В случаите когато Застрахованият е извършил презасяване с култура от същата група (заместваща култура), се издава Анекс с промяна на обекта на застраховане и Застрахователят продължава да носи отговорност за застрахователна сума равна на разликата между застрахователната сума на основната култура и размера на изплатеното застрахователно обезщетение.

65. Застрахованият може да дозастрахова заместващата култура като заплати допълнително застрахователна премия въз основа на издаден Анекс;

66. В случаите, когато Застрахованият извърши презасяване (презасаждане) с култура от друг вид, действието на основната полица се прекратява. Застрахованият сключва нова полица с избрани от Застрахования клаузи, съответстващи на презасятата (презасадената) култура, а премията се начислява, съгласно тарифите на застрахователя.

67. В зависимост от фазата на развитие на културите и съществуващите условия за възстановяване се извършват два вида оценки на настъпилите щети:

67.1. Предварителна – извършва се непосредствено след събитието и когато съществуват условия за възстановяване на културите или е трудно

да се установи точния размер на щетата. Задължително преди прибирането на реколтата се извършва втора - окончателна оценка.

67.2. Окончателна:

67.2.1. когато се определя презасяване или презасаждане;

67.2.2. когато културата е напълно унищожена;

67.2.3. когато предстои скорошно прибиране на реколтата или е вече в процес на прибиране;

67.2.4. когато има незастрахователни причини, които могат да увеличат щетата;

67.2.5. когато са засегнати малки площи;

67.2.6. когато засегнатата култура се прибира на части;

67.2.7. когато е правена предварителна оценка при рано настъпили щети.

68. При окончателна оценка процентът на щетата може да бъде по-нисък или равен на този от предварителната оценка.

69. В случаите, когато застрахованите култури са увредени неколккратно, всяка следваща оценка включва вредите от предшестващите събития.

69.1. В последния оценителен протокол се определя общ процент вреда от всички застрахователни събития.

69.2. Когато не е възможно да се определи общ процент при две или повече събития, то този процент се определя поотделно.

70. Застрахователното обезщетение се изчислява по видове култури, блокове и площи.

71. Застрахователното обезщетение на декар е равно на договорената застрахователна сума, умножена по процента на вредата.

72. В случаите, когато при извършване на оценката се установи, че действителната стойност на реколтата е по-ниска от застрахователната сума, застрахователното обезщетение на декар е равно на действителната стойност, умножена по процента на вредата. Не се връща премия за разликата между застрахователната сума и действителната стойност на реколтата.

73. Когато културите са увредени освен от застрахователни и от незастрахователни събития, първо се определя процента на незастрахователните събития и се записва в Акт за оценка на щети. Обезщетението е равно на застрахователната сума намалена с процента на незастрахователното събитие и умножена по процента на вредата.

74. При наличие само на незастрахователни събития, също се изготвя Акт за оценка на щети.

75. При наличие на вреда от незастрахователно събитие и дадено предписание за презасяване (презасаждане), обезщетението е равно на застрахователната сума, намалена с процента на незастрахователното събитие, умножена по процента на вредата, умножена с процентите, посочени в т.60;

76. При вреда от незастрахователно събитие и прибрана част от продукцията към деня на събитието, обезщетението е равно на застрахователната сума, последователно намалена с процента от незастрахователно събитие, с процента на прибраната продукция и умножена по процента на вредата;

77. Когато е направена предварителна оценка на щетата на културите, а впоследствие същите бъдат унищожени от незастрахователни събития, обезщетението се изплаща по предварителната оценка.

78. Когато част от продукцията е прибрана преди настъпване на застрахователното събитие, се определя процента на прибраната реколтата и се вписва в Акт за оценка на щети. Обезщетението е равно на застрахователната сума, намалена с процента на обраната продукция, умножена по процента на вредата;

79. При щети по тютюн оценките се извършват по беритбени ръце, като се оценяват едновременно до три беритбени ръце. Ако има развити повече, те не се взимат под внимание, тъй като трябва да бъдат обрани. Изключение правят някои едролитни тютюни, които се прибират целорастенно и се оценяват всички развити в момента на застрахователното събитие ръце. Застрахователната отговорност е за количествени загуби над 5% спрямо цялото растение.

80. за култури по т. 36 и т. 37, при които застрахователната сума на декар се разпределя в определени тегловни съотношения, обезщетението е равно на застрахователната сума за съответното съотношение, умножена по процента на вредата

81. Не се изплаща застрахователно обезщетение за увредена продукция, която може да се използва в пряно състояние за храна, за преработка, за пектин и др.

82. Процента на годната за употреба продукция се определя и се вписва в Акт за оценка на щети, като с него се намалява застрахователната сума.

83. Оценката на увреден посадъчен материал – овощен питомник, лозов маточник, лозово вкоренилище, се прави съобразно изискванията на БДС.

84. В случаите, когато при извършване на оценката се установи, че оценяваните площи са по-големи от посочените в предложението, обезщетението се изчислява в такава пропорция, в каквато са застрахованите към фактически засетите площи.

